

*Yuliia Horshchenko,
postgraduate student,
Department of Pedagogical Technologies of Primary Education,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky,
39, Oleksandra Nevskoho Str., Odesa, Ukraine*

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE RESULTS OF EXPERIMENTAL RESEARCH ON THE DEVELOPMENT OF AESTHETIC EVALUATIVE JUDGMENTS OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS

The article deals with the comparative analysis of the results of the carried out experimental research aimed at the development of future primary school teachers' aesthetic evaluative judgments. The research has been carried out in three stages, namely summative, formative and final assessments. The expediency of introducing the model of the development of future primary school teachers' aesthetic evaluative judgments in the educational process of a higher pedagogical educational institution is described. The dynamics of changes in the development of student's aesthetic evaluative judgments is displayed. The model of the development of future primary school teachers' aesthetic evaluative judgments include cognitive, aesthetic, analytical components, which are characterized by knowledge, aesthetic and sensual, evaluative and analytical criteria. Each of these components is characterized by certain parameters. The cognitive component of aesthetic value judgments is characterized by awareness of the aesthetic ideal, aesthetic values, genres of art. Aesthetic component includes the ability of aesthetic perception, aesthetic sense and aesthetic taste. The ability to estimate the works of art and analyze the self-aesthetic and evaluative activities defines the analytical component of the researched model. Three levels of the development of aesthetic evaluative judgments of students have been distinguished: sufficient, basic and low. The formative stage of the experiment was aimed at the development of students' aesthetic evaluative judgments with the help of the designed model of teaching. After the purposeful work at the final stage of the experiment the second assessment has been carried out in both the experimental and control groups. According to the obtained data, the significant changes have occurred in the levels of the development of future primary school teachers' aesthetic evaluative judgments in the experimental group. Such results have been achieved due to the purposeful work on the development of their aesthetic evaluative judgments with the help of the implementation of the experimental work. Therefore, the appropriateness of the efficiency of the experimental model aimed at the development of future primary school teachers' aesthetic evaluative judgments in educational is proved by the obtained results.

Keywords: aesthetic evaluative judgments of primary school teachers, model, experimental research work, a comparative analysis.

Подано до редакції 17.07.2015

Рецензент: д. пед. н., проф. І. О. Пальшкова

УДК: 377(4)

*Тетяна Броніславівна Гуменюк,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Надія Миколаївна Зубар,
кандидат технічних наук, доцент,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, м. Київ, Україна*

СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Стаття присвячена аналізу існуючих систем професійної підготовки в розвинених країнах світу. Окреслено основні проблеми вітчизняної системи професійної освіти, запропоновано шляхи модернізації змісту та підходи до підготовки педагогічних кадрів для системи професійно-технічної освіти в Україні, враховуючи світовий досвід, рівень сучасного виробництва та запити сучасного ринку праці.

Ключові слова: система професійної освіти, професійно-технічна освіта, робітничка кваліфікація, додаткова спеціальність, виробнича та профільні компетентності, зміст підготовки, виробництво, ринок праці.

Постановка проблеми. Глобалізація, зміна пріоритетів розвитку в економіці, демократизація суспільства породжують ряд проблем і суперечностей в системі професійно-технічної та професійної освіти загалом. Перехід до ринкової економіки вимагає конкурентоспроможних фахівців, що володіють професійною мобільністю, високою професійною культурою, динамічною кваліфікацією, нових підходів до системи

підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Усе це потребує неординарних нових підходів до формування змісту професійної освіти, її модернізації в умовах динамічних суспільно-економічних змін.

Наукові дослідження з проблем теорії та методи професійної освіти повинні спрямовуватися на прогнозування розвитку цієї освіти і мати випереджа-

льний характер. Зміст професійної освіти має постійно оновлюватися з урахуванням динамічних змін у науці, економіці, техніці виробництва та орієнтуватися на новітні технології.

У суспільстві формується розуміння того, що без підготовки вітчизняного висококваліфікованого виробника, без реальної турботи про систему професійно-технічної освіти неможливо відродити економіку країни.

Частково проблеми модернізації професійної освіти в Україні можуть бути вирішені з використанням європейського досвіду та інших країн світу. Тому, у зв'язку з розгортанням світових процесів глобалізації та регіоналізації, економічної інтеграції та її соціально-економічних наслідків, дослідження процесу професійної підготовки в розвинених країнах світу набуває загальнодержавного значення і розв'язання цієї проблеми є актуально значущою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки в Україні відбувається реформування, реорганізація і становлення нової системи освіти, яка все більше набуває відповідного потребам суспільства змісту та безперервного характеру.

У працях педагогів, методистів та інших вчених розроблено наукові засади формування змісту професійної освіти (С. Я. Батишев, А. П. Беляев, Б. С. Гершунський, М. І. Думченко, І. А. Зязюн, Ю. А. Кустов, В. С. Ледньов, Н. Г. Ничкало, А. А. Пінський, В. В. Шапкін та ін.). Ними обґрунтовано підходи до визначення змісту і структури освіти.

Відповідно до статті 35 Закону України «Про професійно-технічну освіту», зміст професійно-технічної освіти повинен систематично оновлюватися відповідно до змін у науці, техніці, технологій виробництва чи сфері послуг, організації праці тощо [1].

Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів та установ професійно-технічної освіти здійснюється у вищих навчальних закладах та на спеціалізованих факультетах, а також в індустріально-педагогічних технікумах, коледжах, інженерно-педагогічних вищих навчальних закладах (Стаття 46).

На посади педагогічних працівників можуть призначатися фахівці виробництва, сфери послуг, які мають вищу освіту і в подальшому здобувають відповідну психолого-педагогічну підготовку.

У «Концепції професійної освіти України» [5] наголошується, що розвиток професійно-технічної (професійної) освіти зумовлює необхідність підготовки педагога якісно нового типу – педагога професійного навчання, який органічно поєднував би функції викладача й майстра виробничого навчання. Такий педагог повинен мати повну вищу освіту відповідного профілю, ґрунтовну психолого-педагогічну підготовку та високий рівень робітничої кваліфікації з професії.

Необхідність удосконалення системи освіти диктується Європейською орієнтацією України загалом та входженням в Європейський освітній простір зокрема, та передбачає, насамперед, глибоке знання за-

рубіжного досвіду, необхідного для створення відповідної системи у власній країні.

Як показав аналіз наукових розвідок, досить ґрунтовно досліджено процеси реформування систем освіти, що відбуваються в найбільш розвинених європейських країнах: Німеччині (Н. В. Абашкіна, Т. І. Вакуленко), Великій Британії (О. М. Леонтєва, А. В. Парінов), Франції (О. І. Авксентєва, Л. І. Зязюн), Фінляндії (Л. М. Ляшенко), Туреччині (Т. М. Десятов), Польщі (Є. В. Громов) та інших країнах Європейського Союзу (О. В. Матвієнко). Проте, проблематика розвитку сучасної системи професійної підготовки фахівців в умовах стрімких суспільно-економічних змін залишається розробленою не в усіх її аспектах.

Загострення проблеми врахування європейських вимог до професійної підготовки фахівців, насамперед, у контексті континентальної інтеграції, спонукало нас до подальших наукових досліджень. Крім того, актуальність дослідження зумовлена також недостатнім вивченням професійної підготовки молоді професійно-технічних, середніх і вищих технічних навчальних закладів окремих країн Європи.

Метою статті є аналіз фактичного стану підготовки кадрів для системи професійно-технічної освіти України та пошук шляхів ефективного розв'язання цієї проблеми в розвинених країнах світу.

Виклад основного матеріалу. Спільними для всіх країн світу є головні цілі діяльності системи професійної освіти в сучасних умовах:

- надання молоді загальних і професійних знань, умінь і навичок, що стануть достатньою базою для успіху на ринку праці й безперервного професійного вдосконалення впродовж усього життя;
- розширення й оновлення професійних компетентностей у працюючих робітників і службовців, що стає все важливішим для задоволення зростаючих вимог сучасного швидкозмінного і високотехнологічного виробництва;
- забезпечення доступу до ринку праці безробітних, які не мають достатньої освіти, чи фах яких зник унаслідок прискорення сучасної науково-технологічної революції.

Система професійно-технічної освіти кожної розвиненої сучасної країни неповторна, бо є продуктом всього її історичного суспільно-економічного розвитку. До того ж, ідеальної системи професійно-технічної освіти не існує, високий рівень фахової підготовки забезпечується найрізноманітнішими методами, що іноді полярно протилежні й мають просто унікальні риси [3].

У США професійно-технічна освіта поєднується із середньою школою. Оволодіння учнями професійними знаннями і навичками розглядається як одне з головних завдань загальноосвітніх навчальних закладів, для цього виконуються такі умови:

- у середніх школах формуються професійні відділення або потоки;

– багато шкіл мають у своєму розпорядженні навчальні майстерні;

– вивчення предметів професійної спеціалізації організується в групах на уроках тощо.

Закінчення професійного відділення середньої школи дає можливість вступу до молодших коледжів. Альтернативними шляхами одержання професійної підготовки (на базі 9 років школи) може бути навчання (з одержанням повної середньої освіти) у середніх професійних школах, де забезпечений більш широкий вибір професій і спеціалізацій, у міжокружних професійних школах.

Професійне навчання у Великобританії здійснюється в об'єднаних школах, технічних (професійних) коледжах, центрах професійної підготовки на виробництві, центрах зайнятості.

На особливому місці знаходяться професійні коледжі, у яких можлива підготовка від кваліфікованого робітника до фахівця проміжного рівня, а також до вступу у вищі технічні навчальні заклади. Коледжі тісно пов'язані з навчанням на виробництві. Терміни навчання в професійному коледжі коливаються від 1 до 5 років.

Професійна освіта у Великій Британії передбачає чотири рівні професійної готовності: перший рівень – компетентність, що дозволяє виконувати одноманітну роботу; другий рівень – здатність виконувати роботу самостійно і відповідально; третій рівень – виконання складних і оригінальних робіт; четвертий рівень – виконання спеціальних персональних завдань.

Система професійної освіти у Німеччині останнім часом ставить за мету поряд з навчанням конкретної спеціальності створити широко-профільну підготовку, необхідну для самостійної орієнтації у динамічному світі професійної праці. Кваліфікований робітник повинен уміти виконати роботу із суміжних спеціальностей, гнучко пристосовуватися до нових виробничих технологій, за необхідності оволодівати новими кваліфікаціями.

В сучасній Німеччині існує 380 офіційно визнаних фахів, які, однак, мають різний попит в системі зайнятості. Більшість молоді здійснює навчання через «дуальну – подвійну систему», тобто шляхом поєднання практичного навчання на підприємстві з теоретичним навчанням у професійній школі, що триває три роки.

У професійному навчанні тієї ж Німеччини існує система учнівства на підприємствах з одночасним відвідуванням професіоналізованих навчальних закладів протягом 2-3 років. Діють також професійні школи підвищеного типу – школи спеціальностей, розраховані на 1-4 роки навчання. Випускники реальних училищ можуть вступати до технічних училищ. У середній професійній освіті переходять від вузької спеціалізації до широкої кваліфікації, що охоплює кілька спеціальностей. Практичне навчання на підприємстві триває в середньому три роки. В пе-

ріод професійного навчання учень отримує платню, яка щорічно збільшується.

Професійно-технічну освіту у Франції отримують у ліцеях професійного навчання. Існують ліцеї промислового та сільськогосподарського профілів. Випускникам видається свідоцтво про професійну підготовку до однієї з 250 спеціальностей.

Початкова професійна освіта у Франції здійснюється в професійних ліцеях. Основна частина учнів (віком 15-17 років) – випускники коледжів, переважно з технологічних класів: індустріальні секції готують робітників середньої кваліфікації для різних галузей промисловості; секції сфери обслуговування – нижчих адміністративних службовців, секретарів-друкарок, продавців тощо та у сільськогосподарських ліцеях. Після закінчення двохрічного курсу навчання видається посвідчення про професійну освіту, що дає право приступити до практичної діяльності. Успішні учні можуть після одержання цього посвідчення продовжити навчання протягом 2 років на бакалавра професійної освіти.

Отже, аналіз існуючих систем професійної підготовки в розвинених країнах світу вказує на існування п'яти основних підходів, а саме:

- поєднання загальної освіти та професійної підготовки на заключній стадії середньої освіти з тривалістю навчання 2-4 роки з правом продовження навчання у вищих навчальних закладах чи працевлаштуванням відповідно до фахового сертифікату (Швеція та інші країни Скандинавії);

- створення мережі спеціалізованих закладів професійно-технічної освіти за програмами, які здебільшого складаються з двох частин – загальноосвітньої та фахової. Навчання в аудиторіях і лабораторіях цих закладів доповнюється виробничою практикою за профілем підготовки. Право на продовження освіти отримує більшість випускників, залежно від успіхів у навчанні і змісту отриманих дипломів чи сертифікатів (більшість країн Європейського Союзу, Центральної Європи, СНД);

- комбіноване («дуальне») навчання, яке відбувається одночасно на робочому місці та в спеціалізованому закладі освіти із підписанням індивідуального контракту між учнем і керівником того підприємства, на якому проходить виробничу підготовку. Можливості подальшого навчання випускників цієї моделі професійної освіти залежать насамперед від змісту програм навчання і досягнутих успіхів (Німеччина, Австрія, частина Швейцарії);

- виробниче учнівство, яке не потребує створення спеціалізованих закладів професійно-технічної освіти. Учень є працівником фірми чи підприємства і складання випускних екзаменів дає право на фаховий сертифікат і виключає можливість безпроблемного вступу у вищу школу (Японія);

- надання дуже різноманітної за місцем навчання і тривалістю програм професійної підготовки особам, які можуть розглядатися як безробітні (випускники

закладів середньої освіти, що не спромоглися вступити до закладів вищої освіти; дорослі особи, що втратили місце роботи і бажають змінити фах тощо). У межах подібного підходу професійно-технічна освіта стає засобом боротьби з безробіттям і соціального захисту частини населення, що спричинює фінансування з позаосвітніх джерел – фондів боротьби з безробіттям, соціальної підтримки осіб з низьким рівнем освіти (Великобританія).

Кожний з описаних підходів потребує свого забезпечення освітнього процесу педагогічними кадрами. Варто зазначити, що у цьому питанні Україна вибудувала унікальну систему підготовки педагогічних кадрів для системи професійно-технічної освіти. Але на сучасному етапі в цьому напрямку існує ряд основних проблем:

- *перша* полягає у відсталій та статичній матеріально-технологічній базі більшості закладів освіти, яка не відбиває динаміки інноваційних змін у вітчизняному та світовому виробництві;

- *друга* полягає у крайньому відставанні змісту професійної освіти до потреб інноваційного розвитку країни та запитів ринку праці від тенденцій світового соціально-економічного розвитку;

- *третья* пов'язана з кадровим ресурсом системи професійної освіти, оскільки сьогодні системі професійно-технічної освіти потрібні не просто викладачі спеціальних дисциплін, а фахівці, які б поєднували в собі кваліфікацію і майстра виробничого навчання, і викладача, тобто педагоги нового типу, фахівця широкого профілю, здатного до викладання ряду загальнотехнічних і спеціальних дисциплін та здійснення навчально-виховного та виробничого процесу.

Підготовка педагогів професійного навчання полягає в інтеграції таких компонентів, як психолого-педагогічна підготовка та галузева науково-технічна підготовка, що включає в себе і підготовку з робітничої професії. Діяльність педагога професійного навчання є складним явищем за своєю структурою і спрямуванням, що відрізняється від діяльності фахівців інших професій, оскільки в її структурі інтегровані в певних залежностях компоненти як технічної, так і педагогічної праці. Кваліфікація такого фахівця вимагає наявності кваліфікаційного розряду з робітничої спеціальності.

Аналіз системи підготовки педагогів професійного навчання показав суперечність між високим технічним і технологічним рівнем сучасного виробництва, зростанням вимог до професійної освіти та недостатньою технологічною підготовкою педагога, більшою мірою практичною.

Вирішити цю проблему можливо, якщо створити систему підготовки фахівців професійної освіти з подвійною кваліфікацією бакалавра, яка дозволить привести рівень його підготовки у відповідність з вимогами сучасного виробництва та професійної освіти, тобто підготувати педагога нового типу, здатного ви-

конувати і функції викладача спеціальних дисциплін, і функції майстра виробничого навчання.

При цьому зазначимо, що для отримання робітничої кваліфікації необхідно виконати певний обсяг різних видів робіт відповідного профілю. Однак, посилення практичної складової навчального плану бакалаврів професійної освіти за напрямом підготовки 6.010104 «Професійна освіта (за профілем)» призведе до різкого скорочення кредитів профільних дисциплін і дисбалансу практичної та теоретичної підготовки педагога професійного навчання. Тому ми бачимо отримання студентами робітничої кваліфікації у системі професійно-технічної освіти за рахунок вертикалі безперервної освіти, курсового професійного навчання.

Для формування виробничої та профільних компетентностей педагогів професійного навчання у змісті підготовки передбачено виробниче навчання на першому та другому курсах обсягом 9 кредитів.

Одним із найважливіших аспектів формування виробничої та профільних компетентностей є впровадження елементів дуального навчання, що є логічно виправданим, виходячи із самої суті діяльності та підготовки педагога професійного навчання. Дуальне навчання дозволить зменшити розрив між теорією і практикою, сформуванню нову психологію мотивації отримання професійних знань і надбання навичок у роботі.

Майбутні фахівці після закінчення навчання відразу ж можуть бути задіяні як у закладах освіти, так і на виробництві: відпадає необхідність професійної адаптації.

Базою для реалізації дуального навчання можуть стати створені навчально-практичні комплекси, до складу яких входять вищий навчальний заклад, загальноосвітні заклади, професійно-технічні заклади та підприємства, для яких здійснюється підготовка майбутніх фахівців.

Висновки. Очевидно, сучасний рівень підготовки педагогів професійного навчання в Україні не відповідає соціально-економічним вимогам держави, який особливо чітко проявляється у зв'язку з постійними змінами умов на ринку праці.

Безперечно, інноваційний розвиток та підвищення конкурентоспроможності фахівців можливі лише як наслідок синергетичного ефекту радикальних змін системи професійної освіти, які передбачають надання їй належної якості та ефективності, динамічності та гнучкості, загального та безперервного підвищення рівня професійної компетентності професійно-педагогічних кадрів. Для цього пропонується ширше впроваджувати принцип поєднання теорії з практикою «від практики до теорії». Крім того, отримання педагогом професійного навчання додаткової виробничої кваліфікації та робітничої кваліфікації певного розряду в рамках додаткової освіти – це той стрижень, який підвищує конкурентоспроможність випускника на ринку праці та зближує освіту і виробництво.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про професійно-технічну освіту» від 10.02.1998 № 103/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>.

2. Громов Є. В. Сучасні тенденції розвитку професійної технічної освіти у Польщі: автореф. дис. – на здобуття наук. ступеня канд. педагог. наук: спец. «13.00.04» – Теорія і методика професійної освіти / Є. В. Громов. – Вінниця, 2010. – 20 с.

3. Десятов Т. М. Проблеми кадрового забезпечення системи професійно-технічної освіти України / Т. М. Десятов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zavantag.com/docs/3209/index-86034.html>.

REFERENCES

1. *Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu vid 10.02.1998 № 103/98-VR" [Law of Ukraine "On Vocational Education" from February 10 1998]. Retrieved from:*

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

2. Gromov, E. V. (2010). *Suchasni tendentsii rozvytku profesiinoi tekhnichnoi osvity u Polshchi [Modern trends of the development of the vocational technical education in Poland]. Extended abstract of candidate's thesis. Vinnitsia [in Ukrainian].*

3. Desiatov, T. N. *Problemy kadrovoho zabezpechennia systemy profesiino-tekhnichnoi osvity Ukrainy [Problems of human resourcing of the system of vocational education in Ukraine]. Retrieved from: http://zavantag.com/docs/3209/index-86034.html [in Ukrainian].*

4. Курлянд З. Н., Бартенєва І. О., Богданова І. М., Галіцан О. А., Гурін Р. С. [та ін.] Теорія і методика професійної освіти навчальний посібник / З. Н. Курлянд, І. О. Бартенєва, І. М. Богданова, О. А. Галіцан, Р. С. Гурін; за ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання, 2012. – 390 с.

5. Смирнова Ж. В. Подготовка мастера профессионального обучения в структуре инженерно-педагогического вуза: монография / Ж. В. Смирнова. – Н. Новгород: ВГИПУ, 2010. – 99 с.

6. Профессиональное образование в Германии [Электронный ресурс]. Режим доступа http://www.web-globus.de/articles/professionalnoe_obrazovanie_v_germanii.

4. Kurliand, Z. N., Bartenev, I. A., Bohdanova, I. M., Halitsan, O. A., Gurin, R. S. (2012). *Teoriia i metodyka profesiinoi osvity: navchalnyi posibnyk [Theory and methods of professional education: textbook]. Kurliand, Z. N. (Ed.). Kyiv: Znanie [in Ukrainian].*

5. Smirnova, Z. V. (2010). *Podgotovka мастера профессионального обучения в структуре инженерно-педагогического вуза: монография [Training specialists in vocational training in the structure of the engineering and pedagogical higher educational institution: monograph]. Nizhny Novgorod: VHYPU [in Russian].*

6. *Professional Education in Germany*. Retrieved from: http://www.web-globus.de/articles/professionalnoe_obrazovanie_v_germanii [in English].

Татьяна Брониславовна Гуменюк,
кандидат педагогических наук, доцент,

Надежда Николаевна Зубар,
кандидат технических наук, доцент,

Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова,
ул. Пирогова 9, г. Киев, Украина

СИСТЕМЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ В РАЗВИТЫХ СТРАНАХ МИРА

Статья посвящена анализу существующих систем профессиональной подготовки в развитых странах мира, из чего вытекают основные подходы, а именно:

- сочетание общего образования и профессиональной подготовки на заключительной стадии среднего образования с продолжительностью учебы два-четыре года с правом последующей учебы в высших учебных заведениях или трудоустройством в соответствии с профессиональным сертификатом;

- создание сети специализированных заведений профессионально-технического образования по программам, которые по большей части состоят из двух частей – общеобразовательной и профессиональной. Учеба в аудиториях и лабораториях этих заведений дополняется производственной практикой по профилю подготовки. Право на продолжение образования получает большинство выпускников, в зависимости от успехов в учебе и содержания полученных дипломов или сертификатов;

- комбинированное («дуальное») обучение, которое происходит одновременно на рабочем месте и в специализированном заведении образования с подписанием индивидуального контракта между учеником и руководителем того предприятия, на котором он будет проходить производственную подготовку. Возможности последующей учебы выпускников этой модели профессионального образования зависят в первую очередь от содержания программ учебы и достигнутых успехов;

- предоставление разнообразных по месту учебы и длительностью программ профессиональной подготовки лицам, которые могут рассматриваться как безработные (выпускники средних учебных заведений, которые не смогли поступить в высшее учебное заведение; взрослые лица, которые потеряли место работы и желают изменить профессию и тому подобное). В пределах подобного подхода профессионально-техническое образование становится средством борьбы с безработицей и социальной защиты части населения. Очерчены основные проблемы отечественной системы профессионального образования, предложены пути модернизации содержания и подходы к подготовке педагогических кадров для системы профессионально-технического образования в Украине, учитывая мировой опыт, уровень современного производства и запросы современного рынка труда.

Ключевые слова: система профессионального образования, профессионально-техническое образование, рабочая квалификация, дополнительная специальность, производственная и профильная компетентности, содержание подготовки, производство, рынок труда.

Tetiana Humeniuk,

PhD (Candidate of Pedagogical Sciences), associate professor,

Nadiia Zubar,

PhD (Candidate of Pedagogical Sciences), associate professor,

Drahomanov National Pedagogical University,

9, Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine

SYSTEMS OF VOCATIONAL TRAINING IN DEVELOPED COUNTRIES

The article deals with the reviewing of the existing systems of vocational training in the developed countries, which provides the following main approaches:

- combining compulsory education and vocational training at the final stage of secondary education lasting for two-four years with the right to continue studying at higher educational institutions or to be employed according to the certificate;

- creating the network of specialized vocational educational institutions according to the programs, which include two parts – comprehensive and professional education. Studying in classrooms and laboratories at these institutions is also associated with working practice according to the specialization. The majority of graduates have the right to continue their studying basing on both their academic achievements and diplomas or certificates obtained;

- providing the combined (“dual”) training, which takes place simultaneously at a workplace and an educational institution basing on the individual contract signed by a student and the head of the company that offers practical training. The possibilities of further education of graduates of this vocational training model depend primarily on the content of the training programs and the academic achievements of students;

- providing learning opportunities with the variety of location and duration of training programs for people who may be considered as unemployed (secondary education graduates, who failed the admission tests or adults who have lost their jobs and want to change their profession, etc.). Within this approach vocational education is a means of combating unemployment and social protection of the population. The basic problems of the national vocational training are described; the ways of modernizing the contents and approaches to the teaching of pedagogical staff for the vocational training in Ukraine, taking into account the international experience, modern production level and the needs of the modern labour market, are defined.

Keywords: system of vocational training, vocational education, working qualification, additional specialty, industrial and specialized expertise, curriculum, production, labour market.

Подано до редакції 16.07.2015

Рецензент: д. пед. н., проф. М. С. Корець